

Stockholms Länsstyrelse
Box 22067
104 22 Stockholm
stockholm@lansstyrelsen.se

2018-04-27

Yttrande för Stockholm Exergis tillståndsansökan för Skarpnäcks värmeverk

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell miljöorganisation med cirka 150 medlemmar som grundades 1975 med syfte att bevaka och skydda miljön i Ältasjön (belägen i Nacka Kommun och Stockholms Stad) samt sjöns stränder och till- och avrinningsområden. Även Ältaåns och Söderbysjön-Dammtorpssjöns Natura 2000-område nedströms ingår i vårt verksamhetsområde. Vi beaktar både de ekologiska och de rekreativa värdena. Vi bedriver informationsspridning till allmänheten och fungerar som remissorgan för planer i områdena. Utöver detta bedriver vi viss praktisk miljövard, bl a vegetationsklippning i Ältasjön.

Föreningen Rädda Ältasjöns styrelse har tagit del av handlingar för Stockholm Exergis tillståndsansökan för förnyat driftstillstånd av oljepannorna samt för nyetablering av biooljepanna och pelletspanna.

Föreningen Rädda Ältasjön är positiva till att Stockholm Exergi ställer om mot fossiloberoende energislag. Däremot anser vi inte att lokalisering för detta är lämplig.

Föreningen Rädda Ältasjön *avstyrker* därför Stockholm Exergis yrkande om ombyggnad och nyinstallation av biopelletspanna, biooljepanna, skorsten och kringutrustning. Vi *avstyrker* även Stockholm Exergis yrkande för fortsatt verksamhet av värmeproduktion i befintliga oljepannor. Skälen till detta preciseras i detta yttrande under rubrikerna *Processuella synpunkter* och *tekniska synpunkter*.

I det fall att Länsstyrelsen skulle göra en annan bedömning och godkänna miljötilståndet så vill föreningen göra villkorsyrkanden för ett antal nya villkor i miljötilståndet, som preciseras nedan under rubriken *Villkorsyrkande*.

Föreningen vill då även yrka på att inhibera verkställighetsförordnandet av skäl som preciseras under rubriken *Verkställighetsförordnande*.

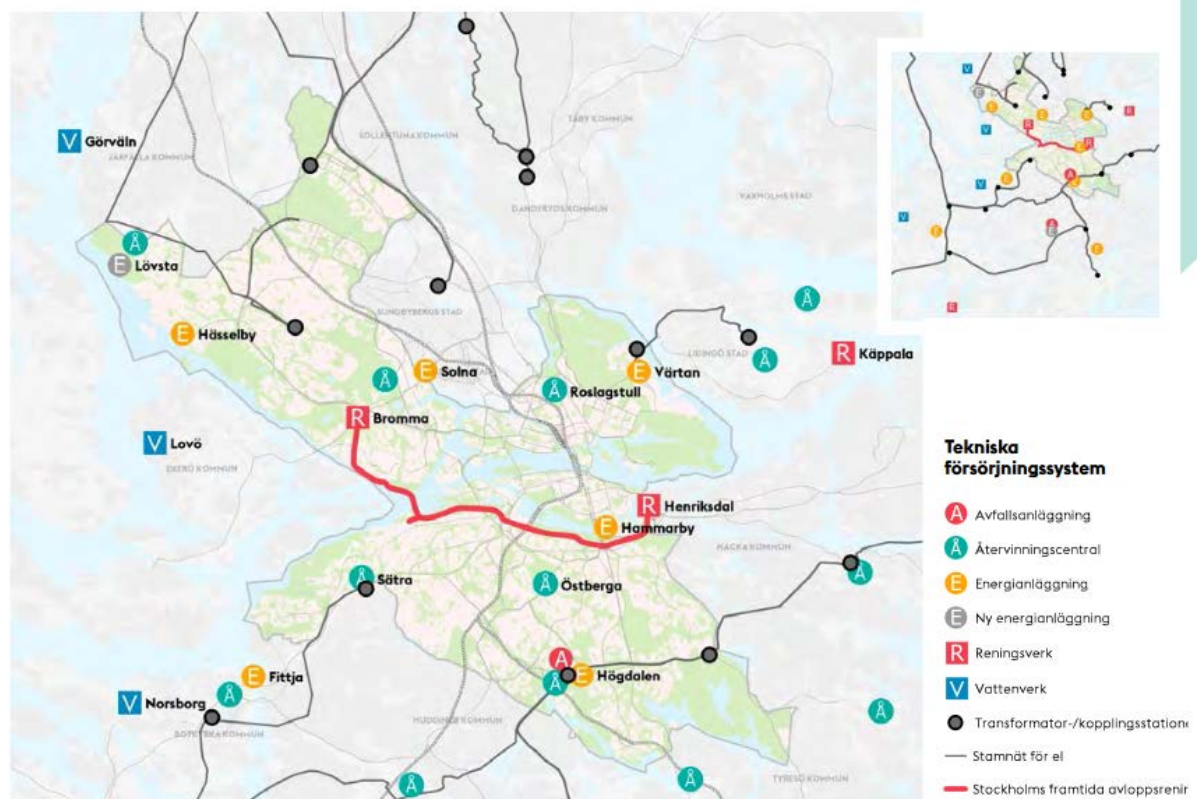
Sammanfattning av synpunkter:

- Processuella:
 - Lokalisering
 - Nollalternativet
 - Handlingar ej distribuerade eller publicerade
 - Omfattande förändringar sedan samrådet
 - Detaljplanens giltighet
- Tekniska:
 - Rökgaser
 - Landskapsbilden
 - Naturvärden
 - Dagvattenrening

Processuella synpunkter:

- **Lokalisering**

Energianläggningens lokalisering strider mot Stockholms Stads översiktplan (lagkraft mars 2018) som har en karta över energianläggningar i Stockholms Stad (på sid 107). På platsen för Skarpnäcks värmeverk finns det inte utpekad varken befintlig eller ny energianläggning (förmodligen p g a att den nuvarande anläggningen knappt används i nuläget, och ses som uttrangerad).

Den lokaliseringstudie som bifogats är i strid med gällande översiktplan och kan knappast godkännas av Länsstyrelsen.

Energianläggningen lokalisering strider även mot Regional Utvecklingsplan För Stockholms län (RUF5) 2050 (planerad antagning i juni 2018) vars plankarta där bl a energianläggningar i Stockholms Län utpekade överensstämmer helt med Stockholms Översiktplan. Skarpnäcks värmeverk saknas på plankartan för RUF5 2050. Vi anser det märkligt och felaktigt att Stockholms Exergi går emot de planer som såväl Länsstyrelsen Region och Tillväxtplanering som Stockholms Stad har drivit sedan 2015 och tagit fram i samråd med kommuner, myndigheter, föreningar och medborgare.

Vi noterar även att Stockholms Exergis egna lokaliseringsstudie endast har tre kriterier och inget av dessa avspeglar miljöpåverkan. Vi anser inte den uppfyller de minimikrav som bör ställas på en lokaliseringsstudie, och den bör lämnas utan vidare beaktan.

Den föreslagna lokaliseringen har många nackdelar. Tomten är omringad av Flatens Naturreservat (instiftat 2007) och har ett Natura 2000-området/samt Vattenförekomst (klassat 2016 enligt EUs Vattendirektiv) som dagvattenrecipient. Noterbart är att Naturreservatet och Vattenförekomsten har tillkommit efter att Skarpnäcks Värmeverk fick sitt nuvarande verksamhetstillstånd 1992. Området utpekade även i översiktplan som ett utvecklingsområde för ekologiska samband. Det är sannolikt att marken "Solvärmen 1", där Skarpnäcks Värmeverk är placerad, inte skulle fått exploateras, givet platsens förutsättningar idag.

- **Nollalternativet**

I ansökningshandlingarna refererar Stockholms Exergi till drifttid mm enligt det gällande miljötillståndet från 1992. Dessa siffror är helt irrelevanta eftersom anläggningen knappt varit i bruk de senaste 10-15 åren. Enligt muntlig uppgift från Fortum AB under ett enskild församrådsmöte med Föreningen Rädda Ältasjön 2016 så används anläggningen enbart som reservanläggning *några dygn per år, då vädret är extremt kallt*". Vi vill att Länsstyrelsen bedömer nuvarande tillståndsansökan och utökade drifttid och produktion jämfört med dagens (icke)drift, d v s nollalternativet. Ansökan bör uppdateras att redovisa detta.

- **Handlingar ej distribuerade eller publicerade**

Vid samrådet 2017 fick Föreningen Rädda Ältasjön en kopia av samrådshandlingen per post. I detta skede fick vi dock inget meddelande om ansökan och inte heller handlingar tillsända per post eller e-post. En skarpögd medlem såg dock kungörelsen i DN 2018-03-27. I vårt samrådsyttrande 2017 så skrev vi: *"Vi vill att Fortum/Sweco i ärendets fortsatta skeende ska publicera utställda handlingar (inklusive samrådsredogörelse, Miljökonsekvensbeskrivning (MKB), m fl) och annan relevant information på webben så att alla invånare har möjlighet att ta del av dessa handlingar."*. Någon publicering av handlingar på webben har dock inte skett. Vi och andra föreningar har haft svårigheter att få tag på ansökningshandlingarna, vilket begränsat våra möjligheter till såväl informationsspridning till allmänheten som vår egen granskning. Många närboende, föreningar och t o m myndigheter tycks tyvärr fortfarande sakna kännedom om planerna och därmed chansen att yttra sig. En ny remissrunda skulle kunna lösa detta problem.

- **Omfattande förändringar sedan samrådet**

Samrådshandlingen som kom i januari 2017 var på enbart 14 sidor och omfattade inte den information och de detaljer som man kan förvänta sig i samrådsskedet, vilket vi påpekade i vårt samrådsyttrande. Nuvarande ansökningshandlingarna är väsensskilda för det som presenterats på samrådsmötet i februari 2017. Bl a har skorstenen fördubblats i höjd från samrådshandlingens "*Byggnader och övrig utrustning beräknas inte bli högre än 20 meter*" till att numera preciseras till 40 meter!

Någon naturvärdesinventering och inventering av ekar (inklusive skyddvärda träd) hade inte gjorts. Information som rökgasrening, bullerpåverkan, dagvattenhantering och hantering av släckvatten behandlas översiktligt och ingen

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) hade gjorts. Eftersom inget nytt "samrådsmöte" eller motsvarande informationsmöte har hållits i detta skede har inte allmänheten fått möjlighet att ställa frågor kring dessa saker utan kan enbart ge skriftliga synpunkter.

- **Detaljplanens giltighet**

Enligt muntlig uppgift på samrådsmötet anser Fortum att den befintliga detaljplanen för Solvärmen 1 medger den föreslagna utökningen av driftstid, nya energislag (bioolja/pelletseldning) samt nya byggnader, inklusive skorsten som släpper ut rökgaser. Föreningen menar att ändringarna *kan* vara i strid med gällande detaljplan, och därmed kräva en detaljplaneändring för Solvärmen 1, Dp 2008-20187. Vi saknar en redogörelse från Stockholms Stadsbyggnadskontor i frågan.

Tekniska synpunkter:

- **Rökgaser**

Rening av rökgaser sker inte enligt bästa tillgängliga teknik. Ansökningshandlingarna beskriver icke-katalytisk rening (SNCR) eller katalytisk rening (SCR). Trots att dessa metoder finns så har man i ansökan valt att inte använda dessa. Rening av svavel och kväveföreningar saknas. Enligt MKB kommer rökgaser att innehålla kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, stoft och biogen koldioxid. En farhåga är att röken och dess innehåll kan potentiellt framkalla stor skada för naturen och olägenheter för kringboende, i form av lukt och stoft. Föreningen ser inte detta som acceptabelt. Länsstyrelsen bör noga granska denna del och antingen avslå ansökan eller förse tillståndet med rigorösa villkor. Notera att såväl Mark och Miljödomstolen som Mark och Miljööverdomstolen i ett tidigare mål dömt att risk för omfattande luktstörningar inte kan medges på Solvärmen 1.

- **Landskapsbilden**

Den nya skorstenen, som efter samrådet 2017 vuxit från 20 meter till hela 40 meter, kommer att utgöra en ny siluett mot det idag gröna Flatenreservatet. Vi anser inte att den kommer att försköna landskapsbilden. Vi vidhåller även vår synpunkt från samrådsyttrandet att en trädskärm bör sparas mot Tyresöleden och gärna även mot Flatenvägen. På Flatenvägens motsatta sida går det en välutnyttjad gång och cykelväg intill naturreservatsgränsen från Skarpnäck till Flatenbadet. Reservatsbesökare vill cykla och promenera omgivna av grönska i största mån.

- **Naturvärden**

Solvärmen 1 är belägen omgärdad av Flatens naturreservat, på en getingmidja på en grön kil. Området är utpekad som utvecklingsområde för ekologiska samband. Även om kompensationsåtgärder utförs och två skyddsvärda träd sparas utgör den nya anläggningen en försämring av naturen på tomten. Om en ny datorhall uppförs på granntomten på Solvärmen 1 kommer det ekologiska spridningsområdet att ytterligare försämrats. Vi föreslår en mer omfattande kompensation i form av en ekodukt över Tyresöleden.

- **Dagvattenrening**

Föreningen ser positivt på att Stockholms Exergi tagit till sig föreningens synpunkter och vill införa dagvattenrening på fastigheten. Villkor för maximala utsläpp bör införas och regelbundna mätningar utföras.

Villkorsyrkande:

I det fall att Länsstyrelsen skulle göra en annan bedömning än föreningen och godkänna miljötillståndet så vill föreningen göra villkorsyrkanden för ett antal nya villkor i miljötillståndet. Vi vill att Länsstyrelsen utreder och beslutar om villkor för

- **maximalt antal fordonsrörelser per dygn**
eventuellt preciserat beroende på tidpunkt samt vardag/helg
- **buller**
buller på någon punkt i Flatens Naturreservatet får inte överskrida gällande regler för buller i naturreservat
- **maximalt utsläpp av stoft till luft**
- **maximalt utsläpp av svavelföreningar till luft**
- **maximalt utsläpp av kväveföreningar till luft**
- **inget utsläpp av fosfor till dagvattenrecipienten**
- **maximalt utsläpp av kväve till dagvattenrecipienten**
förslag 1 kg/år
- **ev utsläpp av tungmetaller**

Verkställighetsförordnande:

I det fall att Länsstyrelsen skulle godkänna miljötillståndet så avstyrker föreningen att Länsstyrelsen beviljar verkställighetsförordnande. Vi har sett stora avsteg i miljötillståndsansökan jämfört med samrådshandlingarna 2017, att anläggningen strider mot gällande översiktplan samt att anläggningen byggs kringgärdad av naturreservat samt de många tekniska synpunkterna på anläggningens beskaffenheter. Det finns stor risk för att miljötillståndet överklagas och att beslut ändras i Mark och Miljödomstolen, så som de facto skedde 2012 på Fortums arrenderade mark bredvid på Solvärmen 1, där en biogasanläggning projekterades men vars miljötillstånd aldrig vann laga kraft. Där fälldes 400-åriga ekar och mark schaktades bort. Idag har den tomten irreversibla markskador. Ett verkställighetsförordnande skulle kunna innebära liknande irreversibla skador på miljön. Föreningen anser att Länsstyrelsen därför bör vara restriktiva och inga anläggningsåtgärder som trädfällning, markarbete eller byggnation får påbörjas utan att såväl miljötillstånd, detaljplan och bygglov vunnit laga kraft.

Slutligen vill Föreningen påminna om att vi sedan 2010 verkat för att införliva marken "Solvärmen 1" i Flatens naturreservat. Vi står fast vid denna ståndpunkt.

Med Vänliga Hälsningar

Lina Olsson
Ordförande Föreningen Rädda Ältasjön

Älta Strandväg 59
138 33 Älta
0706-982414
info@altasjon.se
www.altasjon.nu

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell och opolitisk miljöorganisation grundad 1975, som arbetar med informationsspridning till allmänheten samt fungerar som påtryckare och remissorgan när det gäller miljöfrågor i och kring Ältasjön. Föreningen bedriver även verksamhet såsom vegetationsklippning.